

Basiskaart Wereldoriëntatie Groep 6

Doelen	Leerstofaanbod	Didactisch en pedagogisch handelen van de leerkracht	Leertijd
<p>EHBO Vertelt hoe te handelen bij ziek zijn/ worden (hoofdpijn, buikpijn, misselijkheid) Benoemt vier voorwerpen uit een EHBO-doos (pleister, zwachtel, jodium, pincet, handschoenen, steriele gaasjes) Schat in wanneer je met een wond naar de dokter moet (verschil schaafwond en gat in het hoofd) Verwoordt de handelingen die je moet doen wanneer een ongeluk gebeurt Verwoordt aan een derde welke hulp een ander nodig heeft</p> <p>Gezond leven, voeding Staat positief ten opzichte van het eten van meer groenten en fruit Vertelt de aanbevolen hoeveelheden groente en fruit Geeft van enkele belangrijke voedingsstoffen aan waar ze in zitten (vitamine in fruit, kalk in melk)</p> <p>Gezond leven, het lichaam Bedenkt in het dagelijks leven verschillende momenten waarop je kan kiezen voor extra bewegen (fietsen i.p.v. de auto, trap i.p.v. roltrap, buitenspelen i.p.v. de computer, hond uitlaten, glasbak)</p> <p>Rol als consument Herkent waarschuwingstekens op producten Geeft het doel van reclame aan (bekendmaken) Maakt onderscheid tussen basisbehoeften en luxe</p> <p>Staatsinrichting Geeft aan wie de ministerpresident van Nederland is (de belangrijkste minister) Geeft aan wat wetten zijn (een verzameling regels waar je je aan moet houden)</p> <p>Normen en waarden Herkent vormen van discriminatie (leeftijd, geslacht, seksuele geaardheid) en beargumenteert waarom dit niet mag Geeft een voorbeeld uit eigen belevingswereld van (menings)vrijheid (mening geven bij schoolraad) Verdedigt een keuze in een herkenbaar morele dilemma (vriendje pikt iets, wel of niet zeggen en waarom)</p> <p>Geestelijke stromingen in Nederland Benoemt verschillende godsdiensten (Islam, christendom, Jodendom, hindoeïsme, boeddhisme) Benoemt gewoontes, gebruiken en verplichtingen bij verschillende geloven</p>	<p>Brandaan Meander Schooltv; Nieuws uit de natuur</p>	<p>De instructie wordt gegeven volgens het adi model. De leerkracht zorgt voor een stimulerende omgeving met een rijk en gevarieerd aanbod aan materialen. De leerkracht zorgt voor goed voorbeeld gedrag De leerkracht zorgt dat hij/zij goed te zien is De leerkracht deelt mondelinge informatie op in stukjes De leerkracht creëert veilige en uitnodigende spreeksituaties De leerkracht volgt, past taal aan en voegt taal toe De leerkracht beantwoordt pogingen tot communicatie positief De leerkracht verwoordt handelen De leerkracht stimuleert alertheid, luistergerichtheid en het opgang houden van gesprek Herhaalt auditief aangeboden informatie Stimuleert dat de leerlingen vragen stellen als zij iets niet begrijpen. De leerkracht is op de hoogte van de werkwijze met woorden in de weer: De leerkracht gebruikt de strategieën van het begrijpend luisteren, die in picto's op het whiteboard hangen.</p>	

<p>Plaatst geschriften bij het juiste geloof (Koran bij de islam, bijbel bij het Christendom)</p> <p>Plezier in en respect voor de natuur</p> <p>Benoemt waarom we natuur nodig hebben (voedselvoorziening, recreatie, zuurstof)</p> <p>Noemt natuur in zijn omgeving om te recreëren (meertje, hei, park)</p> <p>Ontdekt dat planten op ongebruikelijke plaatsen kunnen groeien (op de trambaan, langs de snelweg)</p> <p>Maakt onderscheid tussen onkruid en andere begroeiing</p> <p>Zorgvuldig omgaan met afval en energie</p> <p>Geeft voorbeelden van goed omgaan met het milieu (scheiden van afval, afval netjes weggooien, zuinig zijn met elektrische apparaten en zuinig zijn met water)</p> <p>Vertelt wat zwerfvuil, vandalisme en graffiti zijn</p> <p>Dieren, planten en mensen</p> <p>Geeft aan dat er planteneters, vleeseters en alleseters zijn</p> <p>Geeft aan dat alle dieren binnen de voedselketen een functie hebben (van mier tot walvis)</p> <p>Geeft signalen aan waarmee dieren communiceren (geluid, geur, gedrag, gebaren)</p> <p>Geeft de relatie aan tussen kenmerken van plant en dier en het klimaat (ijsbeer in poolklimaat, cactus in woestijn)</p> <p>Geeft de functies van vruchten aan een plant/boom aan (vermeerdering, voedsel voor mens en dier)</p> <p>Geeft aan waarom sommige planten en bomen in de winter groen blijven (energievoorziening)</p> <p>Menselijk lichaam</p> <p>Geeft de functie van hart, longen en spieren aan</p> <p>Geeft aan dat spieren groter en sterker worden door training</p> <p>Geeft de functie van de huid aan (bescherming tegen uitdrogen)</p> <p>Natuurkundige verschijnselen</p> <p>Geeft aan en onderzoekt voorwerpen die goed warmte geleiden (ijzeren handvat) en die bijna geen warmte geleiden (plastic handvaten, ovenwanten)</p> <p>Geeft bij het mengen van vloeistoffen aan wat er gebeurt (door elkaar, drijft het op elkaar)</p> <p>Geeft manieren aan om een vuur te doven</p> <p>Geeft aan dat warmte nodig is voor verdamping</p> <p>Maakt voorwerpen magnetisch door er met een magneet over te wrijven</p> <p>Natuurkundige en technische principes onderzoeken</p>			
---	--	--	--

<p>Geeft voorbeelden van constructies die door driehoeken en bogen steviger worden (hijskraan, brug) (constructies)</p> <p>Ontdekt dat katrollen de hijskracht kunnen verlichten en waar deze voorkomen (overbrengingen)</p> <p>Ontdekt temperatuursensors in zijn omgeving (verwarming slaat aan als het koud is) (besturing)</p> <p>Ontdekt dat krachtigere beweging zorgt voor meer energie (hoe harder je fietst, hoe feller het licht, windkracht) (energie)</p> <p>Soorten weer</p> <p>Vertelt wat een overstroming is</p> <p>Vertelt wat een hittegolf is</p> <p>Benoemt bij het noemen van de windkracht of het heel hard of bijna niet waait</p> <p>Herkent en vergelijkt het weer van enkele dagen (warmer, meer regenachtig, meer wind)</p> <p>Meten van het weer</p> <p>Leest een standaard thermometer af en vertelt hoeveel graden het boven nul is</p> <p>Geeft aan dat hoe groter het tijdsverschil tussen bliksem en donder is, hoe verder het inslaan van de bliksem is</p> <p>Natuurkundige en technische principes maken</p> <p>Maakt een stevig bouwwerk van hout of metaal met gebruik van schroeven, spijkers, bouten, moeren en soldeertin (constructies)</p> <p>Maakt een hefboom die met weinig kracht omhoog kan (goede balans tussen korte en lange arm) (overbrengingen)</p> <p>Gebruikt een loep om met zonlicht een gat in papier te branden (energie)</p> <p>Natuurverschijnselen</p> <p>Geeft aan dat licht en donker ons dag- en nachtritme bepalen (in het donker word je slaperig)</p> <p>Geeft aan dat winter- en zomertijd een uur verschillen</p> <p>Wonen en recreatie</p> <p>Kent voorzieningen op straat die nodig zijn in een woonwijk (verlichting, parkeerplekken, voetpad)</p> <p>Geeft redenen waarom mensen van een dorp naar een stad verhuizen en andersom</p> <p>Kent enkele bezienswaardigheden en recreatiemogelijkheden in de eigen regio</p> <p>Infrastructuur</p> <p>Kent manieren om water te overbruggen (brug, tunnel, veerpont)</p> <p>Economie</p>			
--	--	--	--

<p>Geeft aan dat in een fabriek grondstoffen worden verwerkt tot een product en noemt voorbeelden (suikerklontjes, kaas)</p> <p>Geeft aan dat alle producten en diensten betaald moeten worden (melk kopen in winkel, winkel betaalt fabriek, fabriek betaalt boer)</p> <p>Cultuur en bevolkingsgroepen</p> <p>Geeft aan waarom het lastig kan zijn om in een ander land te leven (taal niet spreken, andere gewoontes)</p> <p>Kent het verschil tussen immigranten en emigranten</p> <p>Nederland waterland</p> <p>Kent de functie van (water)molens</p> <p>kent de waterkringloop (verdampen, wolken, neerslag)</p> <p>Kent het nut van riolering (kan ziektes voorkomen)</p> <p>Natuurlandschap</p> <p>Geeft kenmerken van het Nederlandse landschap aan (duinen, water, heuvels, weiden)</p> <p>Geologie en bodem</p> <p>Kent verschillende vormen van reliëf; bergen, duinen, heuvels</p> <p>Kent eigenschappen van de grondsoorten zand, klei en veen (water doorlaten, begroeiing) en waar deze ongeveer in Nederland voorkomen</p> <p>Geeft aan wat een schiereiland is</p> <p>Klimaat</p> <p>Geeft verschillen aan tussen klimaten en de invloed op activiteiten (warm land kan je zonnen, koud land kan je skiën)</p> <p>Kaartvaardigheden</p> <p>Vertelt dat een globe de aarde in het klein is</p> <p>Weet dat de schaal van een plattegrond kan verschillen (wereldkaart versus kaart van de woonplaats)</p> <p>Maakt een plattegrond van de eigen omgeving (school, buurt)</p> <p>Tijdsordening</p> <p>Gebruikt de begrippen heden, verleden en toekomst</p> <p>Ordent dagelijkse gebeurtenissen aan een tijdsbalk</p> <p>Plaats hele en halve uren op een tijdsbalk</p> <p>Benoemt de seizoenen</p> <p>Benoemt de maanden van het jaar in volgorde</p> <p>Zet gebeurtenissen uit eigen leven op een tijdslijn</p> <p>Maakt een stamboom van de eigen familie</p> <p>Klokkijken en agendagebruik</p> <p>Koppelt (school)activiteiten aan de kwartieren (pauze begint om kwart over drie)</p> <p>Leest kwart voor en over af</p>			
---	--	--	--

<p>Historische bronnen Benoemt waarom een museum een bron is om meer te weten te komen over de geschiedenis (oude voorwerpen, schilderijen) Benoemt de betekenis van monumenten en noem enkele voorbeelden</p> <p>Van prehistorie tot nu Benoemt enkele kenmerken van de Gouden Eeuw (kunsten, handel, grote verschillen tussen arm en rijk) Benoemt enkele kenmerken van het dagelijks leven in de 18^e eeuw (trekschuit, kleding) Benoemt kenmerken en gevolgen van de industriële revolutie (minder dienstbodes nodig door huishoudelijke apparaten, trek van platteland naar de stad, aanleg van spoorlijnen, uitvinding stoommachine, elektriciteit) Benoemt enkele kenmerken van de Tweede Wereldoorlog (begin en einde, Hitler, jodenvervolgung, NSB, hongerwinter, verzet) Benoemt ontwikkelingen in het voeren van oorlogen door de tijd (veldslagen, loopgraven, tanks & machinegeweren, kernwapens) Benoemt enkele kenmerken van nu (ruimtevaart, meer vrijheid)</p> <p>Geschiedenis van Nederland Vertelt over de afschaffing van kinderarbeid en invoering van de leerplichtwet Benoemt kenmerken van de watersnoodramp (1953, in Zeeland) Benoemt belangrijke personen uit het vroegere Nederlandse koningshuis (Willem de Zwijger, Koningin Emma)</p> <p>Verkeer Geeft aan dat regels in het verkeer voor de veiligheid van zichzelf en anderen zijn Kent de betekenis van enkele borden waar je als fietser mee te maken krijgt (voorrangsborden, gebodsborden verbodsborden) Kent tekens op de weg waar je als fietser mee te maken krijgt (haaiantanden, stopstreep) Geeft verkeer van rechts voorrang tenzij borden anders aangeven Geeft rechtdoor gaand verkeer op dezelfde voorrang</p>			
<p>Klassenmanagement Klassenmanagement is de manier waarop een leerkracht zijn onderwijs organiseert. Succesvol klassenmanagement is eerder het nemen van maatregelen om problemen te voorkomen, dan door de manier waarop een leerkracht handelt als het al misgegaan is. De leerkracht organiseert het onderwijs zo dat alle leerlingen voldoende aandacht en tijd krijgen om te leren. De leerkracht zorgt voor een veilige (leer)omgeving en werkt volgens de principes van de Vreedzame school. Waarin de leerlingen een stem geven en actief aanspreken op hun verantwoordelijkheid voor de schoolgemeenschap en de samenleving. De leerkracht sluit aan bij de onderwijsbehoeften van de leerlingen.</p>			

De leerkracht reageert duidelijk en consequent en evenwichtig.

De leerkracht leert de leerlingen dat zijzelf verantwoordelijk zijn voor hun eigen leerproces.

De leerkracht zorgt voor regels en maakt afspraken met de leerlingen.

De leerkracht heeft zijn klaslokaal effectief ingericht. De inrichting van het lokaal straalt rust uitstraalt en draagt bij aan het werkklimaat in de klas.

Denk daarbij aan: De ruimte voor instructie. Zorg voor een geschikte plek van de instructietafel, de looproute. Zorg ervoor dat de looproute, die de leerlingen nemen om materialen te pakken of naar de toilet te gaan, de looproute van de leerkracht zoals in Protocol Zelfstandig werken Taalplein met GIP en STOPLICHT, is afgesproken.

Onderwijskundige evaluatie

De methode toetsen van de Brandaan en Meander worden voldoende gemaakt.